

PROJEKT UCHWAŁY RADY GMINY SULIKÓW

DRUK NR8.....

Sporządził:

25.02.2021 r.
E./W. PAWLUK

Sprawdzono pod względem
formalno - proceduralnym

Projekt

Zatwierdzam:

.....
(data i podpis)

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SULIKÓW**
.....
(data i podpis)

z dnia 2021 r.

w sprawie ustanowienia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Sulików na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.) Rada Gminy Sulików uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Sulików na lata 2021-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sulików.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Sulików
z dnia

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W GMINIE SULIKÓW NA LATA 2021-2025

Sulików 2021 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	4
1. Definicja przemocy, jej rodzaje i formy.....	4
2. Podstawy prawne programu.....	5
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SULIKÓW.....	6
1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie w gminie w ocenie środowiska lokalnego	6
2. Zjawisko agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym	13
3. Zjawisko przemocy w rodzinie z perspektywy instytucji działających w gminie	17
4. Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie	18
IV. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	19
V. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ PROGRAMU	29
VI. FINANSOWANIE PROGRAMU	29

I. WPROWADZENIE

Przemoc zawsze uderza w godność jednostki i wykracza poza przyjęte przez społeczeństwo normy. Przemoc przybiera różne formy – od fizycznego bądź seksualnego do emocjonalnego, psychicznego poniżenia drugiego człowieka.

Przemoc w rodzinie jest niewątpliwie najgorszym rodzajem przemocy, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba – członek rodziny, a naturalnym środowiskiem życia człowieka jest rodzina. To właśnie w niej człowiek rodzi się, wychowuje, dojrzewa i w niej kształtuje własną osobowość. Nie zawsze jednak to środowisko spełnia należycie swoje podstawowe funkcje. Nie dla wszystkich dom rodzinny jest azylem, w którym panuje miłość, ciepło, bezpieczeństwo i wzajemne zaufanie. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Gmina Sulików podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jednym z takich działań było powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach, którego funkcjonują grupy robocze. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w Gminie Sulików. Konieczne jest, zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy w rodzinie jak i stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W 2015 roku opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrona Ofiar Przemocy w Gminie Sulików, który realizowany był w latach 2015-2020.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Definicja przemocy, jej rodzaje, formy.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczną, obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne,
- przemoc psychiczną, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych,
- przemoc seksualną, działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia,
- przemoc ekonomiczną, dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

Każdej z wymienionych rodzajów przemocy towarzyszą charakterystyczne jej formy.

Przemoc fizyczna – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy.

Przemoc psychiczna – poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb.

Przemoc seksualna – wymuszanie kontaktów o charakterze seksualnym wbrew woli danej osoby, a także kontynuowanie aktywności seksualnej bez jej zgody, gdy nie jest w pełni świadoma lub gdy obawia się odmówić.

Przemoc ekonomiczna – niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia.

2. Podstawy prawne programu.

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do sprawców oraz ofiar przemocy w rodzinie. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Są to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 114, poz. 946),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 30 ze zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY SULIKÓW.

1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Sulików w ocenie środowiska lokalnego.

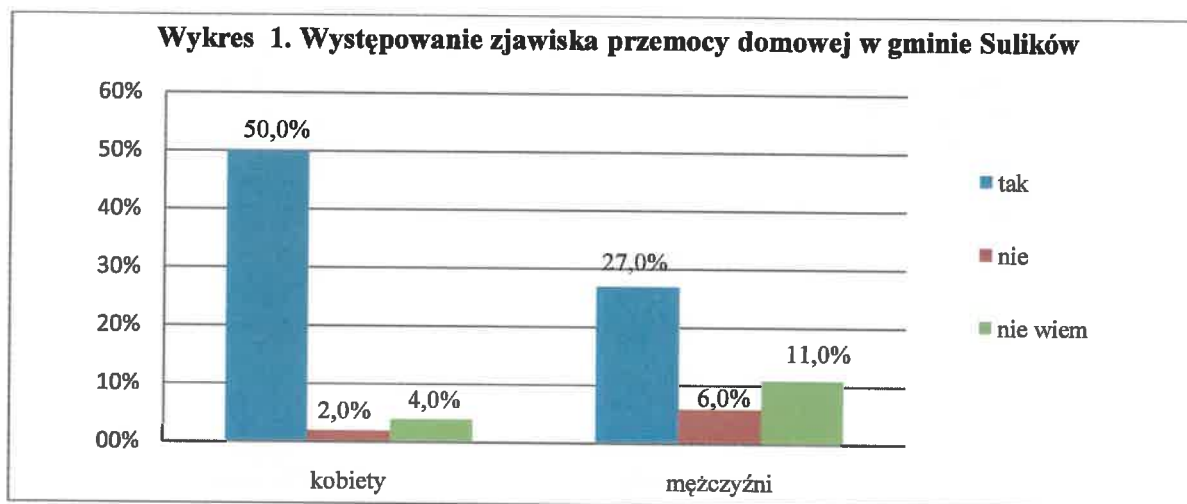
Przemoc w rodzinie jest trudnym problemem rodziny, osoby, które jej doświadczają często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, obawy przed zmianą czy też osądzeniem ze strony rodziny lub społeczności lokalnej. Przemocy w rodzinie towarzyszy również wiele stereotypów, które powstrzymują osoby doświadczające przemocy przed udaniem się po pomoc w związku z czym, coraz częściej zjawisko przemocy w rodzinie poruszane jest w różnych kampaniach i akcjach informacyjnych.

Diagnoza problemu przemocy w gminie Sulików została przeprowadzona na podstawie badań ankietowych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie. Głównym celem badania było oszacowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Sulików, jak również ocena systemu przeciwdziałania i zwalczania przemocy w gminie. Badania zostały przeprowadzone we wrześniu 2020 roku. W badaniu łącznie udział wzięło 100 mieszkańców, oraz 129 uczniów szkół podstawowych. Zróżnicowany dobór próby pozwolił na pogłębienie badanych zjawisk w sposób bezpośredni związanych z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy, a także uzyskanie informacji i opinii różnych środowisk.

Kwestionariusz ankiety zastosowany w celu zebrania danych miał podobną konstrukcję bez względu na badaną grupę. Składał się z pytań zamkniętych jednego albo wielokrotnego wyboru. Ankieta wypełniana była w sposób samodzielny, co ma znaczącą rolę w badaniu jeśli chodzi o postawy i opinie względem wrażliwych kwestii. Każdorazowo przed przystąpieniem do badania, uczestników informowano o pełnej anonimowości, wyjaśniano cel oraz instruowano jak wypełnić kwestionariusz. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%). W odniesieniu do pytań wielokrotnego wyboru odpowiedzi nie sumuje się do 100%.

Wyniki badań zaprezentowano poniżej.

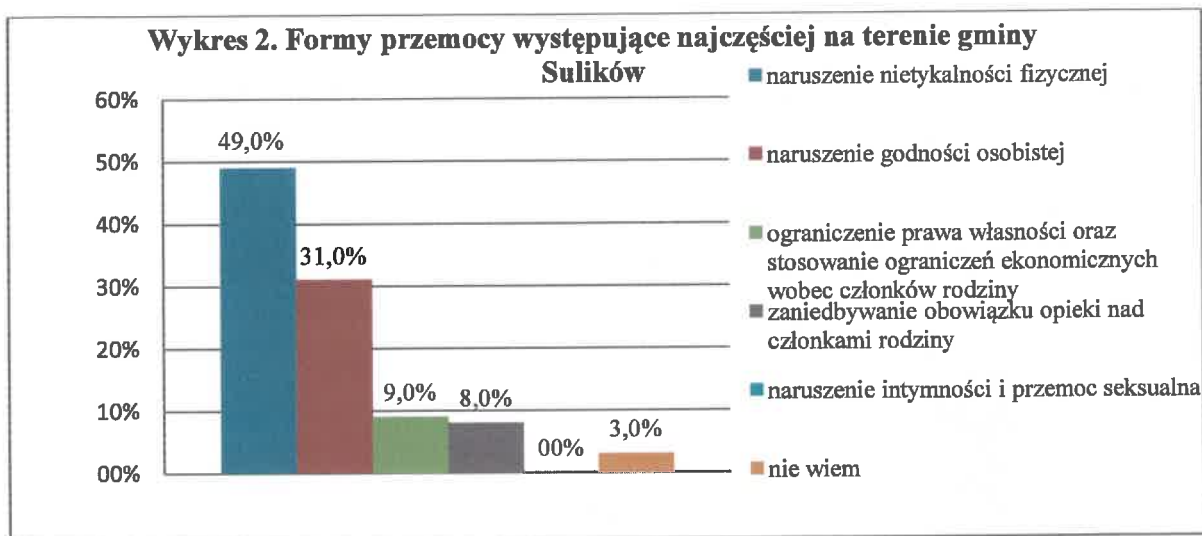
W pierwszej kolejności respondentów zapytano o to, czy w gminie Sulików występuje zjawisko przemocy domowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wypowiedzi uczestników świadczą o tym, że na terenie gminy Sulików występuje zjawisko przemocy domowej i to w dość dużym stopniu. Spośród ogółu badanych aż 77,0 % [N=77] ankietowanych uznało, iż na terenie gminy mamy do czynienia z przemocą domową. Zdania odmiennego jest zaledwie 8,0 % [N=8] respondentów, z kolei odpowiedzi „nie wiem” udzieliło pozostałe 15,0 % [N=15] ankietowanych. Biorąc pod uwagę zmienną, jaką jest płeć uczestników badania, wyraźnie widać, że to przede wszystkim kobiety są przekonane o tym, że na obszarze gminy występuje zjawisko przemocy domowej – 50,0 % [N=50].

Mieszkańcy biorący udział w badaniu za pomocą kwestionariusza ankiety zostali poproszeni o to, by wyrazili swoją opinię, co do form przemocy najczęściej występującej w rodzinie.

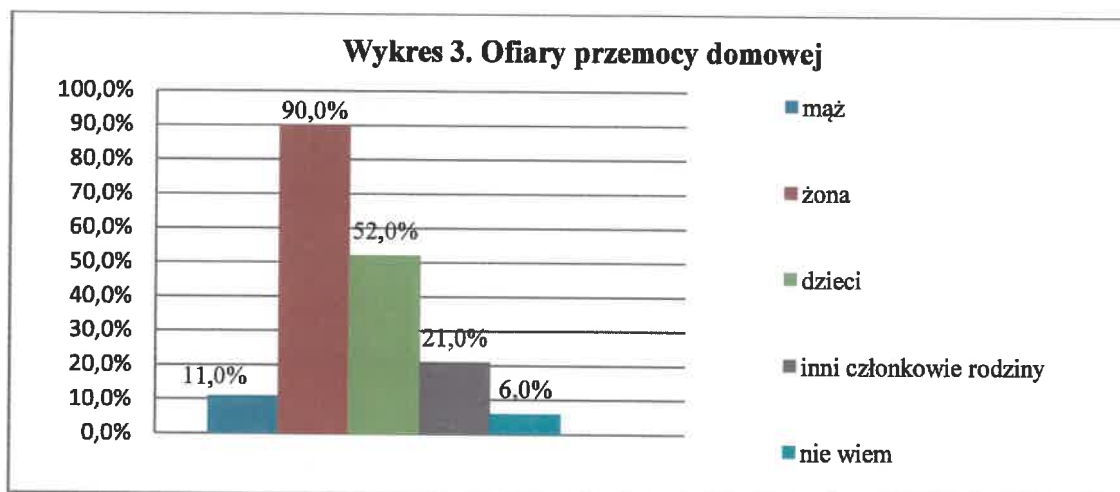

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W ocenie zdecydowanej większości mieszkańców biorących udział w badaniu naruszenie nietykalności fizycznej jest najczęstszą formą przemocy, jaka występuje w rodzinach zamieszkałych na terenie gminy Sulików. Tak uznało 49,0% [N=49] ankietowanych. Sporą grupę stanowią respondenci, którzy uznali naruszenie godności osobistej za formę przemocy najczęściej stosowaną w domach na terenie Sulikowa – 31,0% [N=31]. Rzadziej wymienia się ograniczenie prawa własności oraz stosowanie ograniczeń ekonomicznych wobec członków rodziny (9,0%), czy zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny (8,0%).

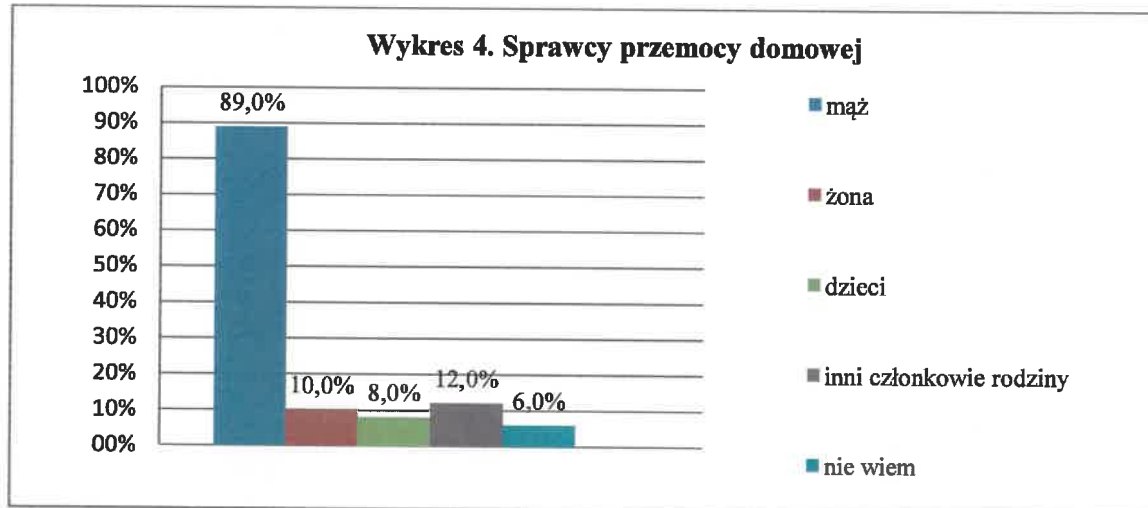
W następnej kolejności zapytano uczestników badania, **kto jest najczęściej ofiarą przemocy domowej w gminie Sulików** (wykres 3).

Jak wskazują wyniki badań ofiarami przemocy domowej są w szczególności kobiety i dzieci. Fakt ten potwierdzają informacje zawarte na poniższym wykresie. Zgodnie z opinią badanych to żona najczęściej pada ofiarą sprawcy przemocy – 90,0% [N=90]. Kolejno uczestnicy badania wymieniają dzieci – 52,0% [N=52]. Spośród ogółu badanych 21,0% [N=21] ankietowanych wskazało na innych członków rodziny jako na ofiary przemocy domowej. W opinii 11,0% [N=11] respondentów to mężowie są ofiarami przemocy. Z opinii publicznej wynika, że z ewentualną przemocą fizyczną mężczyźni zazwyczaj sobie radzą, znacznie gorzej znoszą oni przemoc psychiczną, a więc, np. upokarzanie, poniżanie albo złośliwe żarty chociażby w aspekcie sfery seksualnej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ankietowanych zapytano również o to, **kto w ich opinii jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie Sulików.**

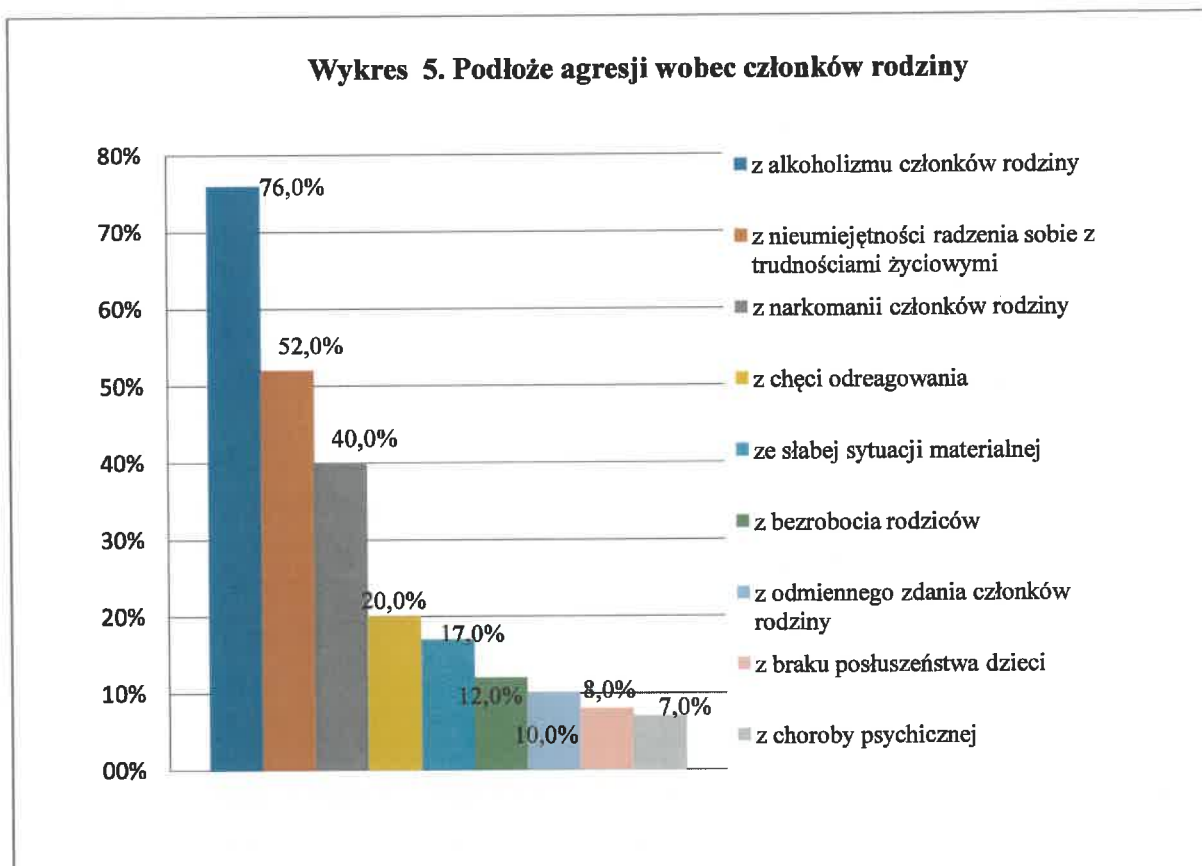

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Informacje wyżej zawarte świadczą o tym, że najczęściej sprawcami przemocy domowej okazują się mężowie – 89,0% [N=89]. Znacznie rzadziej, za sprawców przemocy domowej uznaje się innych członków rodziny - tak uznało 12,0% [N=12] ankietowanych. Na żonę jako na osobę będącą sprawcą przemocy domowej wskazało 10,0% [N=10] respondentów. W opinii 8,0% [N=8] uczestników badania sprawcami przemocy w rodzinie są dzieci.

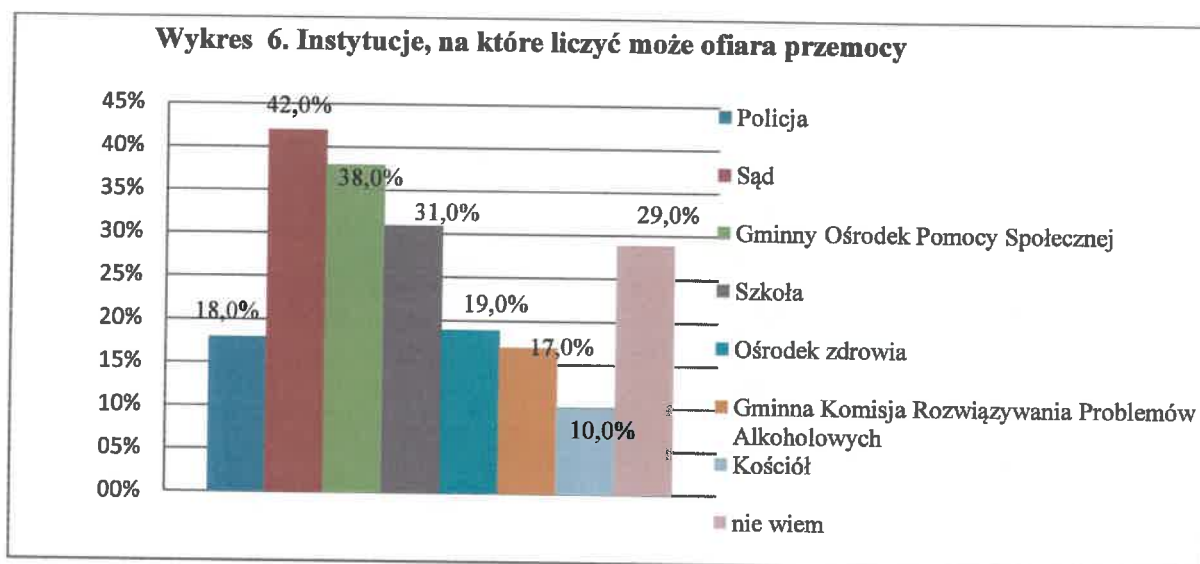
Ankietowanych zapytano o to, skąd bierze się agresja wobec członków rodziny (wykres 5).

Zgodnie ze wskazaniami ankietowanych aż 76,0% [N=76,0] uczestników badania uważa, że agresja w stosunku do członków rodziny wynika w szczególności z alkoholizmu członków rodziny. Kolejno respondenci wymieniają nieumiejętność radzenia sobie z trudnościami życiowymi – 52,0% [N=52]. Spora grupa badanych jest przekonana o tym, że to zażywanie narkotyków jest czynnikiem wywołującym agresję wśród członków rodziny – 40,0% [N=40]. Mieszkańcy gminy Sulików biorący udział w badaniu rzadziej wskazują na takie przyczyny jak: chęć odreagowania – 20,0%, słabą sytuację materialną – 17,0%, bezrobocie rodziców – 12,0%, odmienne zdanie członków rodziny – 10,0%, brak posłuszeństwa dzieci – 8,0% czy chorobę psychiczną – 7,0%, jako na powody generujące agresję w stosunku do członków rodziny.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy respondentów na temat pomocnych instytucji, na które to może liczyć ofiara przemocy (wykres 6). Respondenci mieli możliwość wielokrotnego wyboru w związku z czym ich odpowiedzi nie sumuje się do 100,0%.

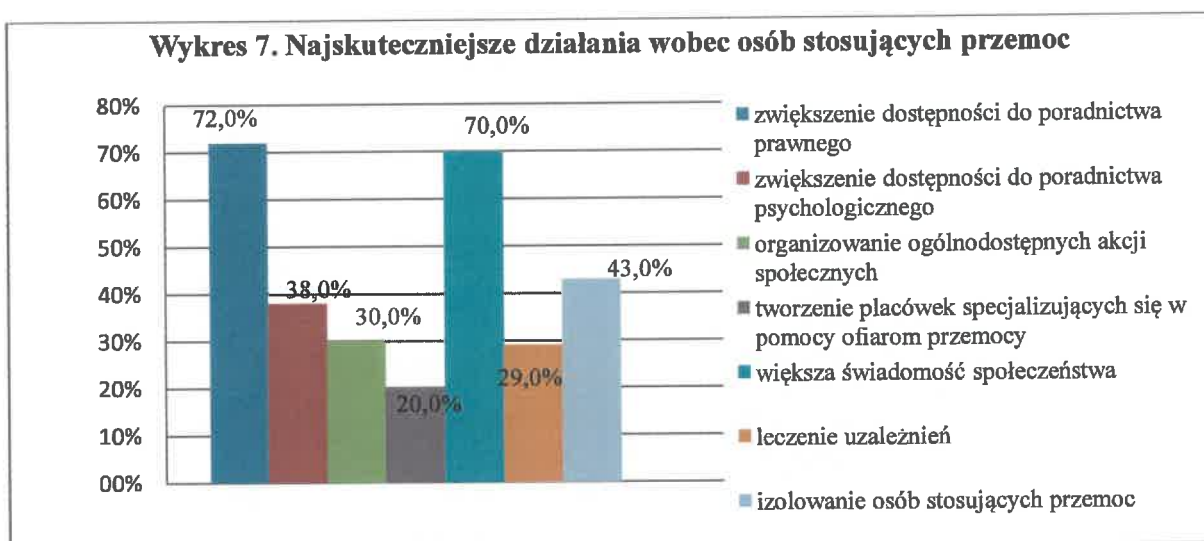

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W ocenie lokalnej społeczności ofiara przemocy przede wszystkim może liczyć na Sąd – 42,0% [N=42]. Drugą wymienianą przez ankietowanych instytucją był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – 38,0% [N=38]. Kolejno respondenci wskazali na Szkołę – 31,0% [N=31]. Rzadziej wymieniali Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (17,0%), Ośrodek Zdrowia (19,0%) czy chociażby Policję (18,0%). Podkreślić należy, że spośród ogółu badanych aż 29,0% respondentów uznało, że nie wie, na jaką tak naprawdę instytucję może liczyć ofiara przemocy. Dodać należy, że głównym realizatorem i koordynatorem działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sulikowie. W jego skład wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, Policji, ochrony zdrowia czy organizacji pozarządowych. Zespół interdyscyplinarny tworzą ponadto kuratorzy sądowi czy przedstawiciele instytucji, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Ponadto uczestników badania poproszono o to, żeby określili, **jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec osób, które doznają przemocy domowej** (wykres 7).

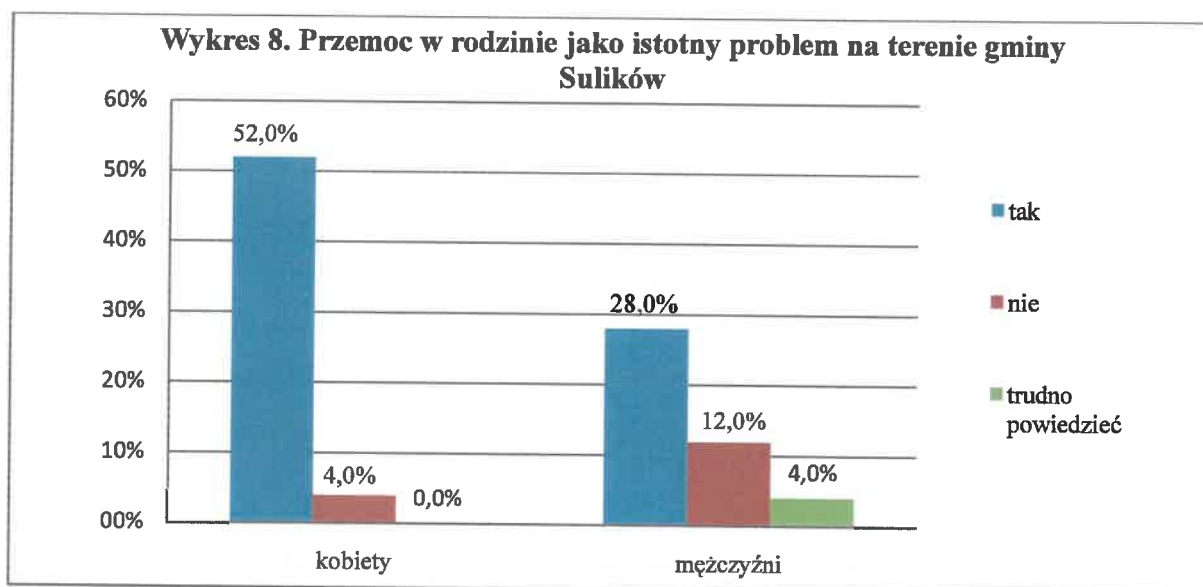
W tym przypadku również istniała możliwość wielokrotnego wyboru, dlatego też nie można było zsumować odpowiedzi do 100,0%.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z danych zwartych w tabeli powyżej wynika, że biorąc pod uwagę skuteczność działań w stosunku do osób doznających przemocy, to takim działaniem w opinii respondentów z pewnością będzie zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego – 72,0% [N=72]. W następnej kolejności wymienia się większą świadomość społeczeństwa – 70,0% [N=70]. Dla 43,0% [N=43] uczestników badania izolowanie osób stosujących przemoc będzie skutecznym rozwiązaniem w przypadku stosowania przemocy. Kolejno ankietowani zwracają uwagę na fakt, że powinna zostać zwiększona dostępność do poradnictwa psychologicznego – 38,0% [N=38], powinny być organizowane na większą skalę ogólnopolskie akcje społeczne – 30,0% [N=30] czy leczenie uzależnień – 29 % [N=29]. Tu warto podkreślić, że uzależnienia się leczy, o ile sam uzależniony ma taką wolę. Rzadziej wymienia się tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy, ponieważ w opinii badanych może to być działanie za mało realne.

Uczestników badania zapytano także o to, czy **postrzegają przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy** (wykres 8).

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wyniki badań świadczą o tym, że przemoc w gminie Sulików postrzega się jako istotny problem. Tak uznało 80,0% [N=80] respondentów. Zdania odmiennego jest zaledwie 16,0% [N=16] uczestników badania. Spośród ogółu respondentów grupa 4,0% [N=4] udzieliła odpowiedzi: „trudno powiedzieć”. Zarówno kobiety (52,0%), jak i mężczyźni (28,0%) postrzegają przemoc jako problem istotny, przy czym płeć żeńska w znacznie większym stopniu. Dla części mężczyzn z gminy Sulików (12 %) przemoc domowa nie stanowi większego problemu.

2. Zjawisko agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym.

Większość szkód fizycznych doznawanych przez dziecko, wiąże się ze stosowaniem „normalnych” w danej rodzinie „wychowawczych” praktyk wymierzania kary. Obrazy przemocy czy zachowania agresywne, których świadkami i uczestnikami są dzieci, uczą je niewłaściwego zachowania, wskazują nieodpowiedni sposób rozwiązywania konfliktów. Dziecko z roli ofiary łatwo może przejść do roli sprawcy przemocy. Mechanizm ten bardzo często zaobserwować można

w środowisku szkolnym jako przemoc rówieśniczą. Przemoc w domu przekłada się bardzo często na zachowania dziecka w szkole i w dużej części warunkuje jego zachowania agresywne.

O kwestię przemocy zostali zapytani również uczniowie klas VI-VIII uczący się w szkołach podstawowych na terenie gminy Sulików. Pierwsze pytanie tego bloku tematycznego brzmiało: **Czy kiedykolwiek w życiu doświadczyłeś przemocy?**

Tabela 1. Czy kiedykolwiek w życiu doświadczyłeś/ęś przemocy?

Płeć	tak		nie		razem	
	N	%	N	%	N	%
Dz.	32	24,8	30	23,2	62	48,0
Ch.	24	18,6	43	33,3	67	52,0
ogółem	56	43,4	73	56,5	129	100,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spośród ogółu badanych 43,4% uczniów doświadczyło przemocy. Częściej doświadczają jej dziewczęta (24,8%) niż chłopcy (18,6%). Nie doświadczyło przemocy natomiast 56,5% [N=73] respondentów.

Tabela 2. Gdzie doświadczyłeś/ęś przemocy? (możliwość wielokrotnego wyboru)

Płeć	w szkole		na ulicy		w domu		w sieci, czyli za pomocą telefonu i Internetu		nigdzie	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dz.	22	17,0	6	4,6	12	9,3	10	7,7	38	29,4
Ch.	20	15,5	7	5,4	12	9,3	10	7,7	37	28,7
ogółem	42	32,5	13	10,0	24	18,6	20	15,4	75	58,1

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych
(pytanie wielokrotnego wyboru – wypowiedzi nie sumuje się do 100,0%)

Badanie pokazało, że uczniowie najczęściej doświadczają przemocy w szkole – tak przyznało 32,5% [N=42] respondentów. Kolejnym miejscem wskazanym przez młodzież jest dom, jako najczęstsze miejsce doświadczania przemocy – 18,6% [N=24]. Następnie wskazują oni na sieć, czyli przemoc stosowaną za pomocą telefonu i Internetu – 15,4% [N=20]. Na ulicy przemoc doświadczana jest najrzadziej – 10,0% [N=13]. Zarówno dziewczęta, jak i chłopcy są zgodni co do swoich stwierdzeń, nie ma więc zbyt dużej rozbieżności pomiędzy wynikami badań ze względu na płeć.

Tabela 3. Kto był sprawcą przemocy?

Płeć	obcy dorosły	znajomy dorosły	któs z rodziny	kolega/koleżanka	inni rówieśnicy/znajomi	nikt
------	--------------	-----------------	----------------	------------------	-------------------------	------

	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dz.	3	2,3	6	4,6	6	4,6	27	21,0	26	20,2	30	23,2
Ch.	4	3,1	6	4,6	6	4,6	10	7,7	11	8,5	42	32,5
ogółem	7	5,4	12	9,2	12	9,2	37	28,7	37	28,7	72	55,7

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych
(pytanie wielokrotnego wyboru – wypowiedzi nie sumuje się do 100,0%)

Sprawcami przemocy wobec młodych mieszkańców Sulikowa najczęściej bywają koledzy/koleżanki – 28,7% [N=37], szczególnie względem dziewcząt (21,0%) oraz inni rówieśnicy/znajomi 28,7% [N=37], gdzie ofiarami też najczęściej padają dziewczęta (20,2%). Spośród ogółu uczestników badania 9,2% [N=12] respondentów przyznało, że sprawcą przemocy był ktoś z rodziny. Tyle samo ankietowanych uznało, że przemocy względem uczniów dopuścił się znajomy dorosły – 9,2%. Na obcego dorosłego wskazało 5,4% ankietowanych.

Tabela 4. Czy kiedykolwiek zdarzyło ci się kogoś? (możliwość wielokrotnego wyboru)

Płeć	obgadywać		wyśmiewać		szantażować/grozić mu		nagrać bez jego pozwolenia i rozpowszechnić film		popchnąć/szarpnąć		uderzyć		hejtować	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dz.	56	43,4	25	19,4	5	3,9	3	2,3	20	15,5	17	13,2	20	15,5
Ch.	42	32,6	17	13,2	1	0,8	2	1,6	49	38,0	35	27,1	17	13,4
ogółem	98	76,0	42	32,6	6	4,7	5	3,9	69	53,5	52	40,3	37	28,9

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych
(pytanie wielokrotnego wyboru – wypowiedzi nie sumuje się do 100,0%)

Zaskakujący jest fakt, że wyżej wymienione zachowania nie są niczym obcym dla badanych uczniów. Bardzo duży odsetek młodzieży stosuje zachowania przemocowe wobec innych osób. Do „obgadywania” przyznało się 76,0% [N=98] respondentów. Częściej robią to dziewczęta niż chłopcy. Częstym zjawiskiem jest też popychanie/szarpanie – 53,5% [N=69]. To zachowanie z kolei częściej towarzyszy chłopcom niż dziewczętom. Następnie młodzież szkolna przyznaje się, że zdarza się im „uderzyć” – 40,3% [N=52]. Tą formę przemocy również częściej deklarują chłopcy. Kolejno wymieniają wyśmiewanie – 32,6% [N=42] i hejtowanie – 28,9% [N=37]. Zdarza się też szantażować/grozić innym – 4,7%, a nawet nagrać bez pozwolenia i rozpowszechnić film – 3,9%.

Tabela 5. Czy uważasz, że „rozwiązywanie” konfliktu poprzez użycie siły jest skuteczne?

Płeć	tak		nie		nie wiem		razem	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Dz.	15	11,6	32	24,8	15	11,6	62	48,0
Ch.	19	14,7	33	25,6	15	11,6	67	52,0
ogółem	31	26,3	65	50,4	30	23,2	129	100,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród młodzieży szkolnej znajduje się spora grupa respondentów uważająca, że rozwiązywanie konfliktu poprzez użycie siły jest skuteczne – 26,3% [N=31]. Warto zauważyć, że taką opinię częściej podzielają chłopcy. Połowa uczniów jest zdania odmiennego – 50,4% [N=65].

W ich ocenie użycie siły nie stanowi skutecznego narzędzia jeśli chodzi o rozwiązanie konfliktu. Pozostałe 23,2% respondentów udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Tabela 6. Czy masz wystarczającą wiedzę na temat skutków stosowania przemocy?

Płeć	tak		nie		nie wiem		razem	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Dz.	40	31,0	13	10,1	9	7,0	62	48,0
Ch.	45	34,9	13	10,1	9	7,0	67	52,0
ogółem	95	65,9	26	20,2	18	14,0	129	100,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

65,9% [N=95] uczniów stwierdziło, że mają wystarczającą wiedzę na temat skutków stosowania przemocy. Świadomych faktu, że ich wiedza nie jest wystarczająca jest 20,2% [N=26] respondentów. Odpowiedzi „nie wiem” udzieliło pozostałe 14,0% uczestników badania.

Tabela 7. Czy znasz instytucje na terenie gminy Sulików, które pomagają osobom doświadczającym przemocy?

Płeć	tak		nie		nie wiem		razem	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Dz.	6	4,6	45	34,9	11	8,5	62	48,0
Ch.	3	2,3	52	40,3	12	9,3	67	52,0
ogółem	9	6,9	97	75,2	23	17,8	129	100,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tylko 6,9% [N=9] uczniów uznało, że zna instytucje na terenie gminy Sulików, które pomagają osobom doświadczającym przemocy. Takich instytucji nie zna aż 75,2% [N=97] badanej młodzieży. Nie jest pewnych, co do znajomości instytucji 17,8% [N=23] respondentów.

3. Zjawisko przemocy w rodzinie z perspektywy instytucji działających w gminie.

Drugim źródłem pomocnym do utworzenia programu są dokumenty i sprawozdania gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie.

Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty w latach 2019-2020

ROK	INSTYTUCJE ZAKŁADAJĄCE NIEBIESKIE KARTY					RAZEM
	POLICJA	GOPS	GKRPA	OŚWIATA	SŁUŻBA ZDROWIA	
2019	8	3	0	0	0	11
2020	12	2	0	0	1	15

Zródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie, opracowanie własne

Jak wynika z tabeli procedurę Niebieskiej Karty najczęściej wszczyna Policja, gdyż to ona jest pierwszą instytucją reagującą na przemoc w rodzinie. Następnie o zaistniałej sytuacji informowany jest Ośrodek Pomocy Społecznej, który zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w ramach procedury Niebieskiej Karty powołuje Grupy Robocze. W każdej Grupie Roboczej działa pracownik socjalny i funkcjonariusz policji, oraz zaproszeni specjaliści. Skład w/w Grupy ustalany jest adekwatnie do sytuacji i problemów rodziny. Grupy Robocze podczas rozeznawania sytuacji rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” podejmują szereg działań i są to m.in. stworzenie planu pomocy rodzinie, kierowanie osoby doświadczającej przemocy do psychologa, motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (osoby stosujące przemoc), kierowanie wniosków do Sądu w celu rozeznania sytuacji przez kuratora, przydzielenie rodzinie gdzie są dzieci asystenta rodziny, monitoring rodziny przez dzielnicowego oraz pracownika socjalnego, kierowanie osób, które nadużywają alkoholu na spotkania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz motywowanie do podjęcia terapii uzależnień, przeprowadzanie rozmów motywująco-wspierających.

Mieszkańcy gminy Sulików mogą skorzystać z pomocy specjalistycznej psychologa w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie. Do psychologa coraz częściej trafiają nie tylko osoby, które aktualnie doświadczają przemocy lub są uwikłane w problemy alkoholowe ale także osoby, które doświadczyły przemocy w rodzinie pochodzenia i aktualnie

doświadczają wiele problemów w relacjach z partnerami lub mają problemy wychowawcze z dziećmi. Osoby te wymagają dłuższej pracy terapeutycznej.

2. Zasoby umożliwiające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie przedstawiono w poniższej tabeli.

L.p.	Nazwa podmiotu
1.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu
5.	Komenda Powiatowa Policji w Zgorzelcu
6.	Sąd Rejonowy w Zgorzelcu
7.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zgorzelcu
8.	Prokuratura Rejonowa w Zgorzelcu
9.	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Sulikowie
10.	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia WS-SP ZOZ w Zgorzelcu
11.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Sulikowie
12.	Szkoła Podstawowa w Biernej
13.	Gminny Ośrodek Kultury w Sulikowie
14.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulikowie

IV. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.

Po analizie diagnozy społecznej dotyczącej przemocy w rodzinie ustalono cel główny programu oraz cele szczegółowe.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

**Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz
zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Sulików**

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Sulików.
2. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy.
3. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.
4. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie.
5. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.
6. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

CEL 1

Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Sulików.

Zadanie	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja, oraz badanie opinii mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin i osób doznających przemocy, • liczba osób kierowanych do GKRPA, • liczba osób korzystających z pomocy socjalnej, • liczba wszczętych Niebieskich Kart 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, • Zespół Interdyscyplinarny, • Komisariat policji, • GKRPA w Sulikowie, • Szkoły z terenu gminy Sulików, • inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób kierowanych do GKRPA i Poradni Uzależnień, • liczba osób/ rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, • Zespół Interdyscyplinarny, • Komisariat Policji, • GKRPA w Sulikowie,
	<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin, które odwiedził pracownik socjalny/ funkcjonariusz policji/pedagog/ kurator w celu sprawdzenia bezpieczeństwa, udzielenia wsparcia, • liczba rodzin dążących do poprawy relacji w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> • Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Sulikowie • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu,
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, 	<ul style="list-style-type: none"> • ilość zorganizowanych spotkań, pogadanek, szkoleń, 	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoły, • Kuratorzy

		<ul style="list-style-type: none"> rodzaj i ilość rozpowszechnianych materiałów informacyjnych 	
	<ul style="list-style-type: none"> inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób kierowanych na warsztaty korekcyjno-edukacyjne i uczestnictwo w tych warsztatach liczba osób skierowanych do psychologa liczba osób skierowanych do psychologa 	
	<ul style="list-style-type: none"> monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba monitorowanych środowisk 	
	<ul style="list-style-type: none"> opracowanie i realizacja indywidualnych planów pomocy w przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> ilość zrealizowanych planów pracy, ilość zakończonych planów pracy z uwagi na: <ol style="list-style-type: none"> pozytywny efekt – ustanie przemocy, inne przyczyny, liczba rodzin, osób, dzieci objętych pomocą pedagogiczno - psychologiczną 	

CEL 3

Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

Zadanie	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa dolnośląskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba placówek, liczba osób kierowanych 	<ul style="list-style-type: none"> Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, Zespół Interdyscyplinarny
	<ul style="list-style-type: none"> udzielanie świadczeń pieniężnych 	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin, osób korzystających ze świadczeń rodzaj udzielonej pomocy 	
Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego osobom doświadczających przemocy	<ul style="list-style-type: none"> prowadzenie pracy socjalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin, w których prowadzona jest praca socjalna, 	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Sulikowie, Komisariat Policji
	<ul style="list-style-type: none"> prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin korzystających z Punktu Konsultacyjnego liczba rodzin, osób dotkniętych przemocą, 	

	<p>w Sulikowie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • edukowanie osób doświadczających przemocy w zakresie przysługujących im praw 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci/młodzieży którym udzielono wsparcia psychologiczno-pedagogicznego • liczba osób, • formy edukacji 	<p>w Zawidowie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu, • Szkoły
<p>Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar dotkniętych przemocą (w miarę potrzeb) 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób motywowanych do uczestnictwa w grupie wsparcia, • liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, • Komisariat Policji w Zawidowie, • Zespół Interdyscyplinarny, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu, • Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Sulikowie

CEL 4

Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie.

Zadanie	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno – informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> • formy i metody rozpowszechniania informacji dotyczących przemocy, • liczba osób objętych profilaktyką w zakresie przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, • Komisariat Policji w Zawidowie, • Szkoły, • Gminny Ośrodek Kultury w Sulikowie, • świetlice wiejskie, • GKRPA w Sulikowie, • Zespół Interdyscyplinarny, • Gminna Biblioteka Publiczna w Sulikowie
	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w • organizowanie czasu wolnego dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów profilaktycznych, • liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych • formy organizowanego 	

	<p>i młodzieży</p>	<p>czasu wolnego</p> <ul style="list-style-type: none"> ilość uczestników każdej z form 	
	<ul style="list-style-type: none"> współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> liczba i rodzaj kampanii, podjęte działania w ramach kampanii liczba placówek współuczestniczących. 	

CEL 5

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu

Zadanie	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	<ul style="list-style-type: none"> uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba szkoleń, liczba osób uczestniczących w szkoleniach 	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, Komisariat Policji w Zawidowie, Szkoły, GKRPA w Sulikowie, Zespół Interdyscyplinarny, Kuratorzy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu
	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych 	<ul style="list-style-type: none"> liczba spotkań, liczba uczestników 	

CEL 6

Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie

Zadanie	Działania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
Przeprowadzanie działań motywujących do zmiany zachowań	<ul style="list-style-type: none"> rozmowy motywujące do zmiany zachowań, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób motywowanych do zmiany zachowań, liczba osób motywowanych do podjęcia działań 	<ul style="list-style-type: none"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, Komisariat Policji w Zawidowie, Zespół Interdyscyplinarny Kuratorzy, Punkt Interwencji Kryzysowej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
	<ul style="list-style-type: none"> występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba zawiadomień skierowanych do prokuratury, 	
	<ul style="list-style-type: none"> kierowanie do udziału w warsztatach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy, kierowanie do udziału 	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób kierowanych, liczba osób biorących udział w warsztatach korekcyjno- edukacyjnych liczba osób motywowanych liczba osób 	

	w terapii uzależnienia	biorących udział w terapii	
--	------------------------	----------------------------	--

V. Monitorowanie programu.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie.

VI. Sprawozdawczość programu.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy i przedstawia Wójtowi oraz Radzie Gminy do dnia 31 marca każdego roku.

VII. Finansowanie Programu

Jednym ze źródeł finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie mogą być środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania zadań służących ochronie przed przemocą, w oparciu o środki uzyskane z zezwoleń na sprzedaż alkoholu. Program finansowany będzie również ze środków własnych Gminy oraz ze środków umieszczonych w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Mając zatem na uwadze zakres obowiązków spoczywających na gminie należało podjąć stosowną uchwałę w tym zakresie.